

Giê-xu có phải là Nhân vật Có Thật?

Chúa Giê-xu Christ **thật sự tồn tại**, hay Cơ Đốc Giáo chỉ là một huyền thoại được tạo nên dựa trên một nhân vật giả tưởng như Harry Potter?

Gần hai ngàn năm trước đã có mọi người trên thế giới đều cho rằng Giê-xu là một nhân vật có thật với nhân cách, tài lãnh đạo vượt trội và có quyền năng trên thiên nhiên. Nhưng ngày nay một số người lại cho rằng Ngài chưa từng tồn tại.

Lý luận chống lại sự tồn tại của Chúa Giê-xu, hay còn gọi là học thuyết Đấng Christ huyền thoại, có mặt thế kỷ mười bảy sau khi Chúa Giê-xu được cho là từng dạo bước trên vùng đồi núi xứ Giu-đê.

Ellen Johnson, trưởng hội Người vô thần Hoa Kỳ, đã tóm tắt quan điểm Đấng Christ trong huyền thoại trên chương trình TV CNN Larry King Live:

Chưa từng có chút chứng cứ phi tôn giáo nào cho thấy Giê-xu Christ từng tồn tại... Giê-xu là sự tổng hợp của nhiều thần linh khác nhau... Những nhân vật có cùng nguồn gốc, cùng qua đời giống như Giê-xu Christ huyền thoại.

Người dẫn chương trình vô cùng kinh ngạc, đáp: “Vậy anh không tin rằng Giê-xu Christ từng tồn tại?”

Johnson đáp ngay, “ Không có... Chưa từng có chút chứng cứ phi tôn giáo nào cho thấy Giê-xu Christ từng tồn tại...” King ngay lập tức yêu cầu chiếu quảng cáo giỡn giỡn. Khán giả truyền hình quốc tế không khỏi bấn khoăn.[1]

Trong những năm đầu là người vô thần, học giả văn học tại Oxford C. S. Lewis cũng cho rằng Giê-xu chỉ là huyền thoại, rằng mọi tôn giáo chỉ do người ta sáng tạo nên.[2]

Nhiều năm sau, Lewis ngồi bên lò sưởi trong phòng ký túc xá Oxford với một người bạn mà ông gọi là “người vô thần cứng rắn nhất trong tất cả những người vô thần mà tôi từng biết.” Bất chợt

người bạn của ông thốt lên “Chúng cứ lịch sử về các sách Phúc âm thật sự tốt một cách đáng ngạc nhiên... Cứ như thể chúng đã thật sự diễn ra vậy.”[3]

Lewis rất kinh ngạc. Lời nhận xét của bạn ông là bằng chứng cho việc Chúa Giê-xu đã thúc đẩy Lewis tự mình tìm kiếm lẽ thật. Ông đã viết về hành trình tìm kiếm lẽ thật về Chúa Giê-xu của mình trong tác phẩm kinh điển của ông mang tên *Cơ Đốc Giáo Đơn thuần*.

Vậy thì bạn của Lewis đã phát hiện thấy những chứng cứ nào về Giê-xu Christ?

Lịch sử Cổ đại Lên tiếng

Chúng ta hãy bắt đầu từ một câu hỏi mang tính nền tảng hơn: Làm thế nào để phân biệt một nhân vật huyền thoại và một nhân vật có thật? Ví dụ, có bằng chứng gì thuyết phục các sử gia rằng Alexander Đại Đế là một nhân vật có thật? Và thật có bằng chứng như vậy về Giê-xu?

Cả Alexander và Giê-xu đều được miêu tả là những nhà lãnh đạo lỗi cuồn. Cả hai đều có những sự nghiệp ngắn ngủi, qua đời khi vừa hơn ba mươi tuổi. Giê-xu được cho là một người mang lại hòa bình và chinh phục bằng tình yêu thương; Alexander là một người đàn ông của chiến tranh và cai trị bằng lưỡi gươm.

Trong năm 336 trước Công Nguyên, Alexander Đại Đế trở thành vua xứ Macedonia. Là một thiên tài quân sự, nhà lãnh đạo lịch lãm, cao ngạo này càn quét các làng mạc, thành phố và vương quốc vùng Hy Lạp-Ba Tư cho đến khi ông thống trị toàn vùng. Người ta thuật lại rằng ông đã khóc khi không còn xứ sở nào để chinh phục nữa.

Lịch sử về Alexander được rút ra từ năm nguồn gốc cổ đại được viết trong 300 năm hoặc hơn sau khi ông qua đời.[4] Không có tường thuật với nhân chứng thật nào rằng Alexander thật sự tồn tại.

Tuy nhiên, các sử gia tin rằng Alexander đã thật sự tồn tại, chủ yếu vì các tường thuật về cuộc đời của ông được xác nhận bởi khảo cổ học và ảnh hưởng của ông trên lịch sử.

Tương tự, để xác định xem Giê-xu có phải là một nhân vật có thật hay không, chúng ta cần có bằng chứng về sự tồn tại của Ngài trong các lĩnh vực sau:

1. Khảo cổ học
2. Các tường thuật cổ không có nguồn gốc Cơ Đốc
3. Các tường thuật cổ có nguồn gốc Cơ Đốc

4. Các bản thảo Kinh Thánh Tân Ước cổ

5. Ảnh hưởng trên lịch sử

Khảo cổ học

Thời gian đã chôn vùi nhiều bí ẩn về Giê-xu mà chỉ gần đây mới được đưa ra ánh sáng.

Có lẽ những khám phá quan trọng nhất là các bản thảo cổ được khai quật trong khoảng thế kỷ 18 và 20. Chúng ta sẽ tìm hiểu sâu hơn về các bản thảo này ở một phần sau.

Các nhà khảo cổ đã khám phá nhiều địa điểm và cổ vật tương đồng với các tường thuật trong Kinh Thánh Tân Ước về Chúa Giê-xu. Malcolm Muggeridge là một ký giả người Anh, người đã cho rằng Giê-xu là một huyền thoại cho đến khi ông nhìn thấy những bằng chứng như vậy trên chương trình truyền hình BBC về Israel.

Sau khi tường thuật tại chính những nơi được nhắc đến trong Kinh Thánh Tân Ước có liên quan đến Giê-xu, Muggeridge viết, “Tôi bị bất phục bởi sự chắc chắn về sự giáng sinh, công tác và việc chịu Đóng đinh trên thập tự giá của Chúa Giê-xu... Tôi thật sự nhận biết rằng đã có một người tên là Giê-xu...”[5]

Tuy nhiên, trước thế kỷ 20 không có bằng chứng cụ thể nào về sự tồn tại của thống đốc La Mã Bôn-xơ Phi-lát và thầy tế lễ thượng phẩm Giô-sép Cai-pha. Cả hai đều là những nhân vật chủ đạo trong cuộc tra khảo dẫn đến việc đóng đinh Đấng Christ. Những người hoài nghi đã trích dẫn sự thiếu hụt chứng cứ rõ ràng này như một vũ khí bênh vực cho học thuyết Đấng Christ trong huyền thoại của họ.

Tuy nhiên, năm 1961 các nhà khảo cổ đã khám phá được một khối đá vôi có khắc dòng chữ “Bôn-xơ Phi-lát thống đốc xứ Giu-đê” và trong năm 1990 các nhà khảo cổ khám phá được một bình đựng hài cốt (hộp xương) khắc tên Cai-pha. Nó đã được xác nhận là chân thật “không còn phải nghi ngờ gì nữa.”[6]

Ngoài ra, cho đến năm 2009, không có bằng chứng cụ thể nào cho thấy xứ Na-xa-rét, quê quán của Chúa Giê-xu thật sự tồn tại trong thời Ngài. Những người hoài nghi như Rene Salm đã cho rằng việc thiếu chứng cứ về xứ Na-xa-rét trong thế kỷ thứ nhất là một đòn chí mạng với Cơ Đốc Giáo. Trong bài *Huyền thoại Na-xa-rét Salm đã viết năm 2016, “Hỡi những người tự do, hãy ăn mừng...” Cơ Đốc Giáo như chúng ta biết cuối cùng cũng sắp chấm dứt!*”[7]

Tuy nhiên, vào ngày 21 tháng Mười Hai, 2009, các nhà khảo cổ thông báo đã khám phá được các mảnh gốm vỡ từ Na-xa-rét, xác nhận rằng ngôi làng nhỏ bé này đã tồn tại trong thời Đấng Christ (xem "<http://jesustruths.org/more/jrn-jesus-from-nazareth/>").

Mặc dù các khám phá khảo cổ này không chứng minh rằng Chúa Giê-xu đã sống ở đó, chúng hỗ trợ cho tường thuật của các sách Phúc Âm về cuộc đời của Ngài. Các sử gia đã ghi nhận rằng bằng chứng quan trọng từ khảo cổ học xác nhận thay vì bác bỏ các tường thuật về Giê-xu.”[8]

Các Tường thuật Cổ không có nguồn gốc Cơ đốc

Những người hoài nghi như Ellen Johnson trích dẫn việc “thiếu dữ kiện lịch sử phi tôn giáo” về Chúa Giê-xu như bằng chứng cho việc Ngài không tồn tại.

Tuy nhiên ít có tài liệu về bất kỳ ai sống vào thời Đấng Christ. Đa số các tài liệu lịch sử cổ đã bị hủy qua nhiều thế kỷ, do chiến tranh, lửa và cướp phá, hoặc đơn giản là do thời tiết và hư hỏng.

Theo E. M. Blaiklock, người đã phân loại đa số các văn bản không có nguồn gốc Cơ Đốc trong Đế Chế La Mã, “gần như không có thứ gì sót lại từ thời Đấng Christ”, thậm chí cho các lãnh đạo thế tục vĩ đại như Julius Caesar.[9] Tuy vậy không sử gia nào đặt câu hỏi về sự tồn tại của Caesar.

Và bởi Ngài không phải là một lãnh đạo chính trị hay tôn giáo nổi bật, Darrell Bock ghi nhận, “Điều quan trọng và đáng kinh ngạc là Chúa Giê-xu xuất hiện trong tất cả các nguồn tài liệu mà chúng tôi có.”[10]

Như vậy, những nguồn mà Bock nói đến chỉ những ai? Những sử gia cổ đại nào viết về Chúa Giê-xu mà không hề có kế hoạch truyền bá Cơ Đốc Giáo? Trước hết, chúng ta hãy xem xét những kẻ thù của Chúa Giê-xu.

Các sử gia Do Thái: Người Do Thái được nhiều nhất khi chối bỏ sự tồn tại của Chúa Giê-xu.

Nhưng họ luôn cho rằng Ngài có thật. “Nhiều văn bản Do Thái nhắc đến Giê-xu như một nhân vật có thật mà họ chống đối.”[11]

Sử gia Do Thái nổi tiếng Flavius Josephus viết về Gia-cơ, “em trai của Giê-xu kẻ được gọi là Đấng Christ.”[12] Nếu Giê-xu không phải là một nhân vật có thật thì Josephus có nói như vậy hay không?

Trong một đoạn văn gây tranh cãi khác, Josephus nói nhiều hơn về Giê-xu.[13]

Vào thời gian này có một người gọi là Giê-xu. Ông ta là người có đạo đức tốt, và được tiếng là đức hạnh. Và có nhiều người trong vòng dân Do Thái và các nước khác trở thành môn đồ của ông. Phi-lát đã kết án ông phải bị đóng đinh trên thập tự giá, và ông đã qua đời. Và những môn đồ của ông ấy đã không từ bỏ việc đi theo ông. Họ tường thuật rằng ông ta đã hiện ra với họ ba ngày sau khi bị đóng đinh và rằng ông ấy vẫn sống. Do vậy, ông ta được xem là Đấng Mê-si-a.”[14]

Mặc dù một số lời lẽ của ông gây tranh cãi, việc Josephus xác nhận sự tồn tại của Chúa Giê-xu được các học giả chấp nhận rộng rãi.[15]

Học giả người Israel Shlomo Pines viết, “Ngay cả những kẻ chống đối Cơ Đốc Giáo cay cú nhất cũng chưa bao giờ tỏ ý nghi ngờ rằng Giê-xu có thật tồn tại hay không.”[16]

Sử gia thế giới nổi tiếng Will Durant ghi nhận rằng không người Do Thái hay người ngoại bang nào từ thế kỷ đầu tiên nào chối bỏ sự tồn tại của Chúa Giê-xu.[17]

Các Sử gia La Mã: Các sử gia La Mã cổ viết về các sự kiện và con người quan trọng đối với đế chế của họ. Do Chúa Giê-xu không có tầm quan trọng trực tiếp đối với các sự kiện chính trị hay quân sự của La Mã, lịch sử La Mã ít nhắc đến Ngài. Tuy nhiên, hai sử gia La Mã quan trọng, Tacitus và Suetonius, đã công nhận Giê-xu là một người có thật.

Tacitus (55-120 sau Công Nguyên), sử gia La Mã cổ vĩ đại nhất, đã viết rằng Christus (Greek for Christ) đã sống trong triều đại của Tiberius và đã “chịu thống khổ dưới tay Bôn-xơ Phi-lát, rằng sự giảng dạy của Chúa Giê-xu đã lan truyền đi khắp La Mã; và rằng các Cơ Đốc Nhân đã bị xem như tội nhân và bị tra tấn bằng nhiều cách, kể cả đóng đinh trên thập tự giá.”[18]

Suetonius (69-130 sau Công Nguyên) đã viết về “Chrestus” như một kẻ đi xúi giục. Đa số các học giả tin rằng đây ý chỉ đến Đấng Christ. Suetonius cũng viết về các Cơ Đốc Nhân bị bắt bớ dưới tay Nero năm 64 sau Công Nguyên.[19]

Các Quan chức La Mã: Cơ Đốc Nhân bị xem như kẻ thù của La Mã bởi họ thờ phượng Chúa Jesus thay vì thờ phượng Caesar. Nhưng quan chức La Mã sau, bao gồm hai Caesar, đã viết những lá thư theo quan điểm này, nhắc đến Giê-xu và các Cơ Đốc Nhân đầu tiên.[20]

Pliny Trẻ một thống đốc của đế chế dưới quyền Hoàng Đế Trajan. Trong năm 112 sau Công Nguyên, Pliny đã viết thư cho Trajan trong nỗ lực buộc các Cơ Đốc Nhân phải từ bỏ Đấng Christ, người mà họ “thờ phượng như thần linh.”

Hoàng đế Trajan (năm 56-117 sau công nguyên) đã viết thư nhắc đến Giê-xu và các Cơ Đốc Nhân đầu tiên.

Hoàng đế Hadrian (năm 76-136 sau Công Nguyên) đã viết về các Cơ Đốc Nhân những người tin theo Giê-xu.

Các Nguồn từ các tôn giáo khác: Nhiều tác giả cổ của các tôn giáo khác có nhắc vấn đề đến Chúa Giê-xu hoặc Cơ Đốc Nhân trước cuối thế kỷ thứ hai. Bao gồm Thallus, Phlegon, Mara Bar-Serapion và Lucian từ Samosate.[21] Nhận xét của Thallus về Giê-xu được viết trong năm 52 sau Công Nguyên, khoảng hai mươi năm sau Đấng Christ.

Tổng cộng, có chín tác giả thế tục phi Cơ Đốc đã nhắc đến Giê-xu như một nhân vật có thật trong vòng 150 năm sau khi Chúa chịu chết. Điều thú vị là cũng có bảy mươi tác giả thế tục nhắc đến Tiberius Caesar, hoàng đế La Mã vào thời Chúa Giê-xu. Nếu chúng ta xem xét các nguồn Cơ Đốc và phi Cơ Đốc, có bốn mươi hai người nhắc đến Chúa Giê-xu, so với mười người viết về Tiberius. [22]

Các Dữ kiện Lịch sử về Giê-xu:

Các nguồn tài liệu cổ phi Cơ Đốc cung cấp các thông tin sau về Giê-xu Christ:

- Giê-xu đến từ Na-xa-rét.
- Chúa Giê-xu sống một cuộc đời khôn ngoan và đức hạnh.
- Chúa Giê-xu đã bị đóng đinh ở Giu-đê dưới quyền Bôn-xơ Phi-lát trong triều đại của Caesar Tiberius vào dịp lễ Vượt qua, được xem là vua dân Do Thái.
- Giê-xu được các môn đồ của ông tin rằng đã chết và sống lại từ cõi chết ba ngày sau đó.
- Những kẻ thù của Giê-xu công nhận rằng Ngài đã làm những việc lạ lùng.
- Số môn đồ của Giê-xu nhanh chóng nhân rộng, lan tỏa đến cả La Mã.
- Các môn đồ của Giê-xu sống đời sống đạo đức và thờ phượng Đấng Christ là Thượng Đế.

Những nét chính về cuộc đời của Giê-xu này phù hợp hoàn hảo với Kinh Thánh Tân Ước.[23]

Gary Habermas ghi nhận: “Tổng cộng, có một phần ba tổng số nguồn tài liệu phi Cơ Đốc này được viết trong thế kỷ thứ nhất, đa số bắt nguồn trễ nhất là vào giữa thế kỷ thứ hai.”[24] Theo *Encyclopedia Britannica* “Những tường thuật độc lập này chứng minh rằng thời xưa, ngay cả những kẻ chống đối Cơ Đốc Giáo cũng không nghi ngờ về sự tồn tại trong lịch sử của Chúa Giê-xu.”[25]

Các Tường thuật Cơ Đốc Giáo Cổ

Các Cơ Đốc Nhân thời xưa đã viết hàng ngàn lá thư, bài giảng luận và phân tích về Chúa Giê-xu. Đồng thời, các tín điều nói về Chúa Giê-xu, xuất hiện rất sớm từ thời điểm năm năm sau khi Ngài chịu chết.[26]

Những văn bản không thuộc Kinh Thánh này xác nhận phần lớn các chi tiết trong Kinh Thánh Tân Ước về Chúa Giê-xu, bao gồm việc Chúa chịu đóng đinh và sống lại.[27]

Điều đáng ngạc nhiên là hơn 36.000 văn bản hoàn chỉnh hay một phần như vậy đã được khám phá, một số có từ thế kỷ đầu tiên.[28] Những văn bản không từ Kinh Thánh này có thể được lắp ghép thành toàn bộ Tân Ước mà chỉ thiếu một vài câu.[29]

Mỗi tác giả trong số này viết về Chúa Giê-xu như một nhân vật có thật. Những người theo thuyết Đấng Christ trong huyền thoại đã bác bỏ những tường thuật này vì cho là chúng mang tính thiên vị. Nhưng câu hỏi mà họ phải trả lời là: Làm sao một Giê-xu trong huyền thoại lại được nhiều người ghi nhận về ông ta đến vậy chỉ trong vòng vài thập niên sau khi ông ta sống?

Kinh Thánh Tân Ước

Những người hoài nghi như Ellen Johnson cũng bác bỏ việc dùng Tân Ước như bằng chứng về Chúa Giê-xu, cho rằng đó là “thiên vị”. Tuy nhiên, ngay cả những sử gia phi Cơ Đốc cũng xem các bản thảo Tân Ước cổ như là bằng chứng vững chắc cho sự tồn tại của Chúa Giê-xu. Sử gia từ Cambridge Michael Grant, một người vô thần, đã tranh luận rằng Kinh Thánh Tân Ước nên được xem như là bằng chứng giống như những tài liệu lịch sử cổ khác:

Nếu chúng ta áp dụng cho Tân Ước cùng những tiêu chuẩn cho các tài liệu cổ khác, như chúng ta đáng ra phải làm, khả năng có thể chối bỏ sự tồn tại của Chúa Giê-xu không hơn gì khả năng có thể chối bỏ sự tồn tại của vô số nhân vật trong nhiều tôn giáo mà sự tồn tại của họ chưa từng bị nghi vấn.[30]

Các sách Phúc Âm (Ma-thi-ơ, Mác, Lu-ca và Giăng) là những tường thuật chính về cuộc đời và lời nói của Chúa Giê-xu. Lu-ca bắt đầu sách Phúc Âm của mình với những lời nhắn nhủ này đến Theophilus: “sau khi đã xét kỹ càng từ đầu mọi sự ấy, tôi cũng tưởng nên theo thứ tự viết mà tỏ ra cho ông Theophilus.”[31]

Sử gia nổi tiếng Sir William Ramsey ban đầu bác bỏ tường thuật lịch sử về Chúa Giê-xu trong sách Lu-ca. Tuy nhiên, sau đó ông công nhận, “Lu-ca là một sử gia hàng đầu... Tác giả này nên được xếp ngang hàng với các sử gia vĩ đại nhất... Lịch sử trong sách Lu-ca có độ đáng tin cậy tuyệt đối.”[32]

Những tường thuật sớm nhất về Alexander được viết khoảng 300 năm sau khi ông sống. Nhưng các sách Phúc Âm được viết gần với thời điểm Chúa Giê-xu sống đến mức nào? Liệu những nhân chứng về Chúa Giê-xu vẫn còn sống, hoặc liệu có đủ thời gian để phát sinh một huyền thoại hay không?

Vào những năm 1830, các học giả Đức tranh cãi rằng Tân Ước được viết vào khoảng thế kỷ thứ 3, quá trễ để cho rằng chúng được viết bởi các sứ đồ. Tuy nhiên, bản sao của những bản thảo này được khám phá trong thế kỷ 19 và 20 bởi các nhà khảo cổ chứng minh rằng những tường thuật về Chúa Giê-xu được viết sớm hơn nhiều. [Xem “<http://jesustruths.org/wwrj/4-are-gospels-true/>”]

William Albright định ngày cho các sách trong Tân Ước “giữa năm 50 và 75 trước Công Nguyên. [33] John A. T. Robinson từ Cambridge xác định thời điểm cho các sách Tân Ước là khoảng năm 40-65 sau Công Nguyên. Việc định thời điểm sớm như vậy có nghĩa là chúng được viết khi những nhân chứng vẫn còn sống, còn quá sớm để hình thành một huyền thoại hay thần thoại.[34]

Sau khi C. S. Lewis đọc các sách Phúc Âm ông viết: “Như vậy, là một sử gia văn học, tôi hoàn toàn bị thuyết phục rằng...các sách Phúc Âm...không phải là truyền thuyết. Tôi đã đọc nhiều truyện huyền thoại và tôi khá rõ rằng chúng không giống như vậy.”[35]

Số lượng bản thảo Tân Ước vô cùng lớn. Có hơn 24,000 bản thảo hoàn chỉnh hoặc một phần của các sách trong đó, vượt trội hơn tất cả các tài liệu cổ khác.[36]

Không một nhân vật lịch sử cổ xưa nào, thế tục hay tôn giáo, có nhiều tài liệu ủng hộ như Chúa Giê-xu Christ. Sử gia Paul Johnson nhận xét, “Ví dụ như nếu chúng ta xem xét việc Tacitus chỉ còn sót lại một bản từ thời trung cổ, số lượng bản thảo Tân Ước thật đáng lưu ý.”[37]

(Để biết thêm về độ đáng tin cậy của Tân Ước, xem <http://jesustruths.org/wwrj/4-are-gospels-true/>)

Ảnh hưởng Lịch sử

Những nhân vật huyền thoại ít có ảnh hưởng, nếu có, trên lịch sử. Sử gia Thomas Carlyle nói, “Lịch sử thế giới chỉ là tiểu sử của những vĩ nhân mà thôi.”[38]

Không một quốc gia hay đế chế nào có nền tảng hay nguồn gốc từ một nhân vật hay thần linh huyền thoại cả.

Nhưng ảnh hưởng của Chúa Giê-xu là gì?

Một công dân La Mã bình thường không cảm nhận được ảnh hưởng của Ngài cho đến nhiều năm sau khi Ngài chịu chết. Chúa Giê-xu không lãnh đạo quân đội. Ngài không viết sách hay thay đổi luật pháp. Những lãnh đạo Do Thái và các Caesar La Mã đã hy vọng có thể xóa bỏ ký ức về Ngài, và có vẻ như họ đã thành công.

Ngày nay, chúng ta thấy tất là những gì còn lại của La Mã cổ đại là những phế tích. Những đội quân hùng mạnh và quyền lực hùng hậu của đế chế La Mã giờ đã chìm vào quên lãng. Nhưng ngày nay người ta nhớ đến Chúa Giê-xu ra sao? Tầm ảnh hưởng trường tồn của Ngài là gì?

- Có nhiều sách được viết về Chúa Giê-xu hơn bất kỳ nhân vật nào trong lịch sử.
- Các quốc gia đã dùng lời răn dạy của Ngài là nền tảng cho chính quyền của mình. Theo như Durant, “Sự đắc thắng của Đấng Christ là sự bắt đầu của nền dân chủ.”[39]
- Bài giảng trên Núi của Ngài đã thiết lập một hệ thống đạo đức và chuẩn mực mới.
- Các trường học, bệnh viện và những hoạt động nhân đạo đã được sáng lập trong danh Ngài. Hơn 100 trường đại học lớn – bao gồm Harvard, Yale, Princeton, Dartmouth, Columbia, và Oxford – đã được sáng lập bởi những môn đồ của Ngài.[40]
- Vai trò của phụ nữ được nâng cao trong văn hóa phương Tây cũng có nguồn gốc từ Chúa Giê-xu. (Phụ nữ trong thời Chúa Giê-xu bị cho là thấp kém hơn và gần như không được kể như con người cho đến khi người ta nghe theo giáo lý của Ngài.)
- Chủ nghĩa nô lệ đã bị xóa bỏ ở Anh và Hoa Kỳ nhờ lời dạy của Chúa Giê-xu rằng cuộc sống của mỗi cá nhân đều đáng giá.

Thật đáng kinh ngạc, Chúa Giê-xu đã mang lại tất cả những ảnh hưởng này chỉ từ giai đoạn ba năm chức vụ của Ngài. Khi tác giả và sử gia thế giới nổi tiếng H. G. Wells được hỏi xem ai là người để lại di sản lớn nhất trong lịch sử, ông đáp: “Theo khía cạnh này thì chính là Giê-xu”[41]

Sử gia từ Yale, Jaroslav Pelikan viết về Ngài, “Cho dù riêng mỗi người suy nghĩ hay tin điều gì về Ngài, Chúa Giê-xu ở Na-xa-rét đã là nhân vật chính yếu trong lịch sử văn hóa Phương Tây trong gần hai mươi thế kỷ... Từ ngày Chúa giáng sinh mà người ta thiết lập dương lịch, hàng triệu người lấy danh Ngài mà nguyện rủa và hàng triệu người cũng kêu cầu danh Ngài. [42]

Nếu Chúa Giê-xu không có thật, ta không khỏi tự hỏi vì sao một huyền thoại lại có thể thay đổi lịch sử đến vậy.

Huyền thoại hay Thực tế

Trong khi các thần linh huyền thoại được mô tả như các siêu anh hùng sống với những mộng tưởng và dục vọng của con người, các sách Phúc Âm mô tả Chúa Giê-xu như một người nhu mì, nhân từ và có nhân cách đạo đức toàn hảo. Những môn đồ của Ngài trình bày về Ngài như một nhân vật có thật và họ sẵn sàng hy sinh tính mạng vì Ngài.

Nhà khoa học phi Cơ Đốc Albert Einstein ghi nhận: “Không ai có thể đọc các sách Phúc Âm mà không cảm nhận được sự hiện diện thật của Chúa Giê-xu. Nhân cách của Ngài sống động trong từng từ ngữ. Không huyền thoại nào lại có đầy sức sống như vậy.... Không ai có thể phủ nhận sự tồn tại của Chúa Giê-xu, hoặc phủ nhận rằng những lời nói của Ngài thật đẹp đẽ [43]

Có thể nào sự chết và sự sống lại của Chúa Giê-xu đã được sao chép từ những thần thoại đó? Lập luận chống lại Chúa Giê-xu đã được trình bày trên phim trên YouTube, Zeitgeist, trong đó tác giả Peter Joseph mạnh dạn tuyên bố,

Thực tế là, Chúa Giê-xu là ...một nhân vật huyền thoại... Cơ Đốc Giáo, cũng như những hệ thống niềm tin vào thần linh khác, là sự lừa đảo của thời đại.[44]

Khi một người so sánh Chúa Giê-xu với các thần linh huyền thoại, có một sự phân biệt rõ ràng. Trái ngược với thực tế về Chúa Giê-xu được miêu tả trong các sách Phúc Âm, các tường thuật về các thần linh huyền thoại mô tả các thần linh không mang tính hiện thực và có các yếu tố viễn tưởng:

- Mithra được cho là sinh ra từ một hòn đá.[45]
- Horus được mô tả là có đầu của một con chim ưng.[46]
- Bacchus, Hercules, và các vị khác bay xuống từ thiên đàng trên ngựa Pegasus.[47]
- Osiris bị giết, bị chặt làm 14 mảnh, và được vợ ông ta, Isis, lắp ráp lại và làm cho sống lại. [48]

Nhưng liệu Cơ Đốc Giáo có thể sao chép sự chết và sống lại của Chúa Giê-xu từ những huyền thoại này?

Những môn đồ của Ngài hẳn nhiên là không nghĩ vậy; họ sẵn sàng hy sinh tính mạng công bố rằng việc Chúa Giê-xu sống lại là hoàn toàn có thật. [Xem “<http://jesustruths.org/wwrj/6-jesus-rise-dead/>”]

Hơn nữa, “các tường thuật về một thần linh chịu chết và sống lại có chút gì tương đồng với câu chuyện về sự sống lại của Chúa Giê-xu xuất hiện ít nhất là 100 năm sau những tường thuật về sự sống lại của Chúa Giê-xu. [49]

Nói cách khác, những câu chuyện về Horus, Osiris, và Mithra chết và sống lại từ cõi chết không có trong những câu chuyện huyền thoại ban đầu, nhưng được thêm vào sau khi các tường thuật về Chúa Giê-xu được ghi chép:

T. N. D. Mettinger, giáo sư tại Đại học Lund, viết: “Có sự đồng ý trong vòng các học giả hiện đại – gần như toàn cầu – rằng không có thần linh nào được thuật lại là đã chết và sống lại trước Cơ Đốc Giáo. Tất cả đều được xác định ngày sau thế kỷ thứ nhất.” [Xem ghi chú 50]

Theo như hầu hết các sử gia, không có sự tương đồng thật sự nào giữa bất kỳ các thần linh thần thoại và Chúa Giê-xu Christ. Tuy nhiên, như C.S. Lewis quan sát, có một số chủ đề chung nói lên khao khát bất tử của con người.

Lewis thuật lại một cuộc đối thoại của ông với J. R. R. Tolkien, tác giả bộ tam phẩm *Chúa Nhẫn*. “Câu chuyện về Đấng Christ,” Tolkien viết, “đơn thuần là một huyền thoại có thật: một truyền thuyết... với sự khác biệt lớn là nó thật sự đã xảy ra.” [51]

Học giả Tân Ước F. F. Bruce kết luận, “Một số tác giả có thể thử cân nhắc “thuyết Đấng Christ trong truyền thuyết,” nhưng họ không làm vậy dựa trên bằng chứng lịch sử. Tính lịch sử của Đấng Christ cũng hiển nhiên đối với một sử gia không có định kiến như tính lịch sử của Julius Caesar vậy. Các sử gia không truyền bá học thuyết ‘Đấng Christ huyền thoại.’” [52]

Đã có Một Người Như vậy

Như vậy, các sử gia tin rằng Giê-xu là một nhân vật có thật hay một truyền thuyết?

Các sử gia xem cả Alexander Đại Đế và Chúa Giê-xu Christ là những người có thật. Tuy nhiên có nhiều bằng chứng bằng bản thảo về Chúa Giê-xu hơn và chúng có mặt gần với thời điểm Ngài

sống sớm hơn hàng trăm năm so với những ghi chép lịch sử về Alexander. Ngoài ra, ảnh hưởng lịch sử của Giê-xu Christ vượt xa hơn Alexander rất nhiều.

Các sử gia trích dẫn bằng chứng sau về sự tồn tại của Chúa Giê-xu:

- Những khám phá khảo cổ tiếp tục xác nhận các tường thuật trong các sách Phúc Âm về con người và địa điểm họ ghi nhận, gần đây nhất là về Phi-lát, Cai-pha và sự tồn tại của xứ Na-xa-rét trong thế kỷ thứ nhất.
- Hàng ngàn văn bản lịch sử ghi nhận sự tồn tại của Chúa Giê-xu. Trong vòng 150 năm sau thời điểm Chúa Giê-xu sống, 42 tác giả đã nhắc đến Ngài trong các tác phẩm của mình, bao gồm chín nguồn tài liệu phi Cơ Đốc. Trong cùng một khoảng thời gian, chỉ chín tác giả thế tục nhắc đến Caesar Tiberius, chỉ năm nguồn tài liệu nhắc đến những cuộc chinh phục của Caesar Julius. Nhưng không một sử gia nào bác bỏ sự tồn tại của chúng[53]
- Những sử gia, thế tục hay theo tôn giáo, đều đồng lòng công nhận rằng Giê-xu Christ đã ảnh hưởng đến thế giới của chúng ta hơn bất kỳ ai khác.

Sau khi nghiên cứu về thuyết Đấng Christ trong truyền thuyết, sử gia thế giới vĩ đại Will Durant kết luận rằng, không giống như các thần linh trong truyền thuyết, Giê-xu là một nhân vật có thật. [54]

Sử gia Paul Johnson nhận xét rằng tất cả các học giả nghiêm túc đều công nhận rằng Giê-xu là có thật.[55]

Sử gia vô thần Michael Grant đã viết, “Nói tóm lại, các phương pháp phê bình hiện đại không thể củng cố cho học thuyết Đấng Christ trong truyền thuyết. Chúng đã hết lần này đến lần khác được trả lời và bác bỏ bởi những học giả hàng đầu.”[56]

Có lẽ lời của sử gia phi Cơ Đốc H. G. Wells là hay nhất khi nói về sự tồn tại của Chúa Giê-xu Christ”

Đã có một người như vậy. Phần này của câu chuyện không thể được bịa đặt ra.[57]

Liệu Chúa Giê-xu có Thật sự Sống lại Từ Cõi Chết?

Những nhân chứng về Chúa Giê-xu Christ thật sự đã nói và hành động như thể họ tin rằng Ngài đã sống lại từ cõi chết sau khi chịu đóng đinh trên thập tự giá. Không thần linh theo huyền thoại nào hoặc bất kỳ tôn giáo nào có những môn đồ lại tin quyết đến vậy.

Nhưng liệu chúng ta có phải chỉ tin vào sự sống lại của Chúa Giê-xu Christ bởi đức tin mà thôi, hay thật sự có những bằng chứng lịch sử rõ ràng? Nhiều người hoài nghi bắt đầu nghiên cứu các ghi chép trong lịch sử để chứng minh rằng sự tường thuật về việc Chúa sống lại là không có thật. Họ đã khám phá được gì?

(Nhấp vào đây để xem: "<http://jesustruths.org/wwwj/6-jesus-rise-dead/>")

Endnotes-Was Jesus a Real Person?

1. Ellen Johnson and Larry King, "What Happens After We Die?" *Larry King Live*, CNN, April 14, 2005, <http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/0504/14/lkl.01.html>.
2. Quoted in David C. Downing, *The Most Reluctant Convert* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2002), 57.
3. C. S. Lewis, *The Inspirational Writings of C. S. Lewis: Surprised by Joy* (New York: Inspirational Press, 1986), 122-3.
4. "Alexander the Great: The 'Good' Sources," *Livius*, http://www.livius.org/aj-al/alexander/alexander_z1b.html.
5. Malcolm Muggeridge, *Jesus Rediscovered* (Bungay, Suffolk, UK: Fontana, 1969), 8.
6. Jennifer Walsh, "Ancient bone box might point to biblical home of Caiaphas," *MSNBC.com*, August 31, 2011, http://www.msnbc.msn.com/id/44347890/ns/technology_and_science-science/t/ancient-bone-box-might-point-biblical-home-caiaphas/.
7. Rene Salm, "The Myth of Nazareth: The Invented Town of Jesus," *American Atheist.org*, December 22, 2009, http://www.atheists.org/The_Myth_of_Nazareth,_Does_it_Really_Matter%3F.
8. Paul Johnson, "A Historian Looks at Jesus," speech to Dallas Seminary, 1986.
9. Quoted in Josh McDowell and Bill Wilson, *Evidence for the Historical Jesus* (Eugene, OR: Harvest House, 1993), 23.
10. Darrell L. Bock, *Studying the Historical Jesus* (Grand Rapids, MI: Baker, 2002), 46.
11. D. James Kennedy, *Skeptics Answered* (Sisters, OR: Multnomah, 1997), 76.
12. Flavius Josephus, *Antiquities of the Jews* (Grand Rapids, MI: Kregel, 1966), 423. The quote is from book 20 of the Antiquities.
13. *Ibid.*, 379. Quotation is from the Arabic translation of Josephus' words about Jesus because some scholars believe the Christian version, which affirmed Jesus' resurrection as historical, was altered. However, the Arabic translation cited here was under non-Christian control, where alterations by Christians would have been virtually impossible.

14. Bock, 57.
15. McDowell and Wilson, 42-43.
16. Ibid., 44.
17. Will Durant, "Caesar and Christ," vol. 3 of *The Story of Civilization* (New York: Simon & Schuster, 1972), 555.
18. Quoted in Durant, 281. The quote is from *Annals* 15:44.
19. McDowell and Wilson, 49-50.
20. Gary R. Habermas, "Was Jesus Real," *InterVarsity.org*, August 8, 2008, <http://www.intervarsity.org/studentsoul/item/was-jesus-real>.
21. Ibid.
22. Gary R. Habermas and Michael R. Licona, *The Case for the Resurrection of Jesus* (Grand Rapids, MI: Kregel, 2004), 127.
23. Norman Geisler and Peter Bocchino, *Unshakable Foundations* (Grand Rapids, MI: Bethany House, 2001), 269.
24. Habermas, "Was Jesus Real".
25. Quoted in Josh McDowell, *Evidence That Demands a Verdict*, vol. 1 (Nashville: Nelson, 1979), 87.
26. Habermas and Licona, 212.
27. McDowell and Wilson, 74-79.
28. Norman L. Geisler and Paul K. Hoffman, eds., *Why I Am a Christian* (Grand Rapids, MI: Baker, 2001), 150.
29. Bruce M. Metzger, *The Text of the New Testament* (New York: Oxford University Press, 1992), 86.
30. Michael Grant, *Jesus: An Historian's Review of the Gospels* (London: Rigel, 2004), 199-200.
31. Luke 1:1-3.
32. Quoted in Josh McDowell, *The New Evidence That Demands a Verdict* (Nashville: Thomas Nelson, 1999), 61.
33. William Albright, "Toward a More Conservative View," *Christianity Today*, January 18, 1993.
34. John A. T. Robinson, *Redating the New Testament* (Philadelphia: Westminster Press, 1976), 352-3.
35. C. S. Lewis, *God in the Dock* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1970), 158.
36. F. F. Bruce, *The Books and the Parchments* (Old Tappan, NJ: Revell, 1984), 168.
37. Paul Johnson, Ibid.
38. Quoted in Christopher Lee, *This Sceptred Isle* (London: Penguin, 1997), 1.
39. Will Durant, *The Story of Philosophy* (New York: Pocket, 1961), 428.
40. Quoted in Bill Bright, *Believing God for the Impossible* (San Bernardino, CA: Here's Life, 1979), 177-8.

41. Quoted in Bernard Ramm, *Protestant Christian Evidences* (Chicago: Moody Press, 1957), 163.
42. Jaroslav Pelikan, *Jesus through the Centuries* (New York: Harper & Row, 1987), 1.
43. Quoted in "What Life Means to Einstein: An Interview by George Sylvester Viereck," *Saturday Evening Post*, October 26, 1929, 17.
44. Peter Joseph, *Zeitgeist*, <http://zeitgeistmovie.com/http://vimeo.com/13726978>. In the YouTube documentary, *Zeitgeist*, Peter Joseph uses hand-picked sources (Gerald Massey and Acharya S.), attempting to build a case that Jesus is a "copycat" of the ancient Egyptian god, Horus. Regarding *Zeitgeist's* sources, Dr. Ben Witherington notes, "Not a single one of these authors and sources are experts in the Bible, Biblical history, the Ancient Near East, Egyptology, or any of the cognate fields....they are not reliable sources of information about the origins of Christianity, Judaism, or much of anything else of relevance to this discussion." <http://benwitherington.blogspot.com/2007/12/zeitgeist-of-zeitgeist-movie.html>. The alleged parallels between Jesus and Horus are analyzed and systematically refuted in the following website:<http://kingdavid8.com/Copycat/JesusHorus.html>.
45. Lee Strobel, *The Case for the Real Jesus* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2007), 170-71. Mithraism developed too late to have influenced Christianity. "Mithraism was a late Roman mystery religion that became a chief rival to Christianity in the second century and later." Quoted in Strobel, 166-76.
46. Ibid 163.
47. <http://en.wikipedia.org/wiki/Horus>.
48. Habermas and Licona, 90.
49. Ibid.
50. Quoted in Strobel, 160-61. [In his interview with Strobel, Michael Licona states that Mettinger takes exception to that nearly universal scholarship by claiming that there are at least three and possibly as many as five dying and rising gods that predate Christianity. However, after combing through all these accounts and critically analyzing them Mettinger adds that "none of these serve as parallels to Jesus." Mettinger writes, "There is, as far as I am aware, no prima facie evidence that the death and resurrection of Jesus is a mythological construct, drawing on the myths and rites of the dying and rising gods of the surrounding world.... The death and resurrection of Jesus retains its unique character in the history of religions."]
51. Quoted in Chuck Colson, "Jesus Christ and Harry Potter," *Breakpoint*, July 29, 2011, <http://www.breakpoint.org/bpcommentaries/entry/13/17568>.
52. F. F. Bruce, *The New Testament Documents: Are They Reliable?* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1997), 119.
53. Habermas and Licona, 127.

54. Quoted in Durant, 553-4.

55. Paul Johnson, *Ibid.*

56. Grant, 200.

57. H. G. Wells, *The Outline of History* (New York: Doubleday, 1949), 528.